

Česká školní inspekce

Plzeňský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní umělecká škola, Planá, Dukelských hrdinů 85

Dukelských hrdinů 85, 348 15 Planá

Identifikátor školy: 600 002 756

Termín konání inspekce: 6. – 8. října 2003

Čj.:	d4-1459/03-4019
Signatura:	od7kx502

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v hudebním a ve výtvarném oboru vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v hudebním a ve výtvarném oboru vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávací a výchovné činnosti v hudebním a ve výtvarném oboru vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem Základní umělecké školy, Planá, Dukelských hrdinů 85, je Plzeňský kraj, Škroupova 18, 301 01 Plzeň. Škola má od 1. ledna 2001 právní formu příspěvkové organizace.

V souladu s Rozhodnutím MŠMT o zařazení ZUŠ do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení (s účinností od 1. 9. 2001) jsou žáci vzděláváni ve třech oborech: v hudebním, tanečním a ve výtvarném. V loňském školním roce (dle statistického výkazu k 15. 10. 2002) činil počet žáků hudebního oboru 191, tanečního oboru 19, výtvarného oboru 52 (celkem 262 žáků). V době konání inspekce (v letošním školním roce) bylo v hudebním oboru zapsáno 179, v tanečním 27 a ve výtvarném oboru 52 žáků (celkem 258 žáků). Stanovená kapacita 270 žáků není překračována. Žáci školy jsou vzděláváni v základním studiu. Pouze jeden výrazně talentovaný žák hudebního oboru (hra na flétnu) má v loňském i v letošním školním roce rozšířené vyučování spojené s přípravou k talentové zkoušce na konzervatoř.

Kromě hlavní budovy v Plané má škola ještě dvě odloučená pracoviště: 348 13 Chodová Planá, Pohraniční stráž 193, 349 56 Svojsín 35. V prostorách základních škol jsou vyučovány předměty hudebního oboru.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI V HUDEBNÍM A VE VÝTVARNÉM OBORU VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ve škole vyučuje ve dvou sledovaných oborech (hudebním a výtvarném) patnáct učitelů včetně ředitelky. Odborná a pedagogická způsobilost učitelů v rámci kvalitního zabezpečení vzdělávání žáků je plně využívána. V hudebním oboru vyučuje s odbornou a pedagogickou způsobilostí 78,6 % vyučujících (absolventi konzervatoře a vysoké školy), 14,3 % je studujících (Konzervatoř Plzeň a Konzervatoř Teplice). U učitele hry na žestě (7,1 % výuky s odbornou způsobilostí), který je absolventem vojenské hudební školy (1951) na tubu, se nepříznivě projevuje absence pedagogického vzdělání i znalosti novějších metodických postupů při výuce hry na trubku. Výtvarný obor je vyučován se 100 % odbornou a pedagogickou způsobilostí vysokoškolsky vzdělanou vyučující (absolventka AVU Praha). V samostatných uměleckých aktivitách, při působení v různých orchestrech a souborech, při vedení sborů, aranžérské činnosti i při vlastní výstavní činnosti se uplatňuje 80 % učitelů.

Podrobně vypracovaný organizační řád školy dokumentuje promyšlený systém při zabezpečení chodu školy po stránce provozní i výchovně-vzdělávací. Umožňuje bezproblémové fungování všech úseků školy (pedagogického, ekonomického i provozního). Pravomoce jednotlivých pracovníků (včetně ředitelky) jsou vymezeny konkrétními náplněmi prací i organizačním a vnitřním řádem. Uvedené vnitřní školní směrnice jsou každoročně

aktualizovány a schvalovány pedagogickou radou. Vnitřní informační systém je tvořen jednáními pedagogické rady, schůzemi tří předmětových komisí a informační nástěnkou ve sborovně. V rámci komunikačního a informačního systému, který je zakotven v organizačním řádu, mohou zaměstnanci pro projednání běžných záležitostí s ředitelkou využít dopolední hodiny nebo i přestávky mezi vyučováním. Ve sborovně jsou k dispozici veškeré schválené vnitřní řády a směrnice školy a plány (plány předmětových komisí, roční plán práce školy s rozpracováním na aktuální úkoly a konkrétní akce v určitém měsíci). Adresné úkoly i veškerá potřebná opatření ukládá a schvaluje pedagogická rada, která je spolu s předsedy předmětových komisí poradním orgánem ředitelky.

Při vedení pedagogických i nepedagogických pracovníků vychází ředitelka z podrobně vypracovaných náplní práce pro jednotlivé zaměstnance, dále z přijatých vnitřních směrnic školy a z plánu kontrolní a hospitační činnosti na školní rok (je součástí plánu práce). Všichni zaměstnanci znají vnitřní kritéria pro sledování a hodnocení práce pedagogických i provozních zaměstnanců. Začínajícím a nekvalifikovaným pedagogům jsou určeni uvádějící učitelé, odborní konzultanti v oboru (např. učitelka tanečního oboru v ZUŠ Tachov). Ředitelka spolu s předsedy předmětových komisí sleduje zvláště u učitelů s kratší pedagogickou praxí plánování učiva i vedení povinné dokumentace. Dle plánu provádí u vyučujících kontrolu výchovně-vzdělávací práce i jejich výsledků formou hospitací jak v hodinách, tak při třídních a interních předehrávkách, při veřejných koncertech, výstavách, soutěžích i postupových zkouškách. Hospitační záznamy vypovídajícím způsobem zachycují průběh sledované výuky, jasně sdělují závěry a konkrétní doporučení i jejich projednání s vyučujícím. Všeobecné závěry z hospitací a kontrol jsou na programu jednání pedagogické rady.

Stěžejním bodem koncepčních záměrů ředitelky je zabezpečení výuky kvalitními pedagogy. Škola dle stanoveného plánu pracovníků se v současné době snaží získat dva učitele (pro hlavní obor pěvecká hlasová výchova a hra na kytaru). Důležitým momentem při získávání učitelů pro výuku ve škole je stálá spolupráce ředitelky s představiteli města Planá. Na schůzích Rady města ředitelka pravidelně sděluje své požadavky také na zajištění ubytování pro učitele ZUŠ. Dosud nebyly její návrhy akceptovány. Ředitelka dbá na neustálé další vzdělávání učitelů. To sledují předmětové komise a eviduje ředitelka školy.

Další vzdělávání i sebevzdělávání učitelů se pozitivně promítá do kvality výuky. Učitelé se v souladu se zaměřením školy účastní vzdělávacích akcí (např. Pedagogického centra Plzeň, Vzdělávacího centra pro veřejnou správu Plzeň, pražských a díky jazykové fundovanosti i zahraničních vzdělávacích agentur - např. v loňském roce se učitelé včetně ředitelky účastnili deseti vzdělávacích akcí), dále i kvalifikačního studia. V současné době dvě učitelky studují konzervatoř. Učitelé se také pravidelně účastní seminářů v rámci interpretačních kurzů, se žáky také přehlídek a soutěží. Pro samostatné studium učitelů ve škole slouží odborné knihy a časopisy, vzájemné konzultace. Přínosem pro školu je hráčská praxe 28,6 % učitelů v symfonickém orchestru v Mariánských Lázních.

Hodnocení zaměstnanců školy je ředitelkou prováděno na základě kritérií, se kterými byli všichni prokazatelně seznámeni. Kritéria jsou k dispozici ve sborovně školy. Sebehodnocení činnosti jednotlivých oborů je obsaženo v zápisech z jednání předmětových komisí (např. čtvrtletní hodnocení práce klavírního oddělení). Hodnocení plnění plánu práce školy v jednotlivých oblastech za uplynulý školní rok je východiskem pro vytýčení hlavních cílů a stanovení priorit v pěti hlavních oblastech plánu v následujícím školním roce. Ředitelka pravidelně provádí sebehodnocení své práce vůči zaměstnavateli.

Úroveň personálních podmínek podporuje efektivní vzdělávání žáků v hudebním a ve výtvarném oboru, má velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI V HUDEBNÍM A VE VÝTVARNÉM OBORU VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Základní umělecká škola sídlí v samostatné budově, která je majetkem města Planá. Postupně zde bylo vybudováno velmi dobré prostředí pro výuku v hudebním a ve výtvarném oboru, nověji také v tanečním oboru. V odloučených pracovištích je výuka hudebního oboru realizována v běžných třídách základních škol.

V budově školy v Plané je k dispozici 11 učeben včetně ředitelny a koncertního sálu, ve kterých také probíhá individuální, skupinová i souborová výuka. Jedna učebna hudební nauky je zařízena a využívána také pro výuku tanečního oboru (v pondělí a ve středu je zde hudební nauka, v úterý a ve čtvrtek, po vystěhování lavic a židlí taneční obor). V přízemí budovy má odbornou pracovnu výtvarný obor. Za třídou byla nově vybudována malá šatna pro žáky výtvarného oboru, kabinet s možností skladování výtvarných prací žáků a s přilehlým prostorem pro nově zakoupenou vypalovací pec. Učebny vyhovují vyučovaným předmětům po stránce prostorové. Možnost dostatečného větrání je zajištěna. U tříd směřovaných na rušnou ulici (naproti autobusovému nádraží) nelze zabránit hluku zvenčí.

Prostorově většinou menší učebny vyhovují pro individuální a skupinovou výuku menšího počtu žáků. Jejich vybavení funkčním udržovaným nábytkem, koberci či vhodnou podlahovou krytinou, převážně dostatečným osvětlením, velice pěknou výzdobou tříd a chodeb je účelné. Celkovou úpravností poskytují všechny prostory školy učitelům a žákům podnětné a esteticky působivé prostředí. Vybavení učebními pomůckami plně odpovídá potřebám kvalitní výuky. Hudební nástroje jsou průběžně laděny, udržovány a opravovány, plánovitě zakupovány nové. V případě potřeby jsou žákům zapůjčovány (flétna, klarinet, trubka, pro hru v orchestru tenory, bicí nástroje). Potřebná notová literatura je učitelům a žákům k dispozici, výběr materiálů umožňuje plnění osnov dle individuálních vzdělávacích plánů. Odborné publikace v hudebním oboru jsou využívány pro samostudium pedagogů. Ve výtvarném oboru odborná literatura chybí. Dostačující je vybavení audio i videotechnikou, pro potřeby výuky v hudební nauce je využíván zpětný projektor. Při hospitační činnosti ředitelka sleduje využívání učebních pomůcek při výuce.

Plánování v oblasti materiálně-technického vybavení je součástí plánu práce školy. Ředitelka na základě požadavku pedagogů plánuje a následně stanovuje spolu předmětovými komisemi a s pedagogickou radou priority při zkvalitňování materiálně-technického zázemí pro výuku. Na základě funkčního plánování a velmi dobré spolupráce s městem Planá došlo od minulé inspekce k podstatnému zkvalitnění materiálně-technického zázemí pro výuku.

Materiálně-technické podmínky vzhledem ke sledovaným oborům a předmětům, včetně uplatnění učebních pomůcek při výuce, mají celkově velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vyučované obory

V souladu s Rozhodnutím o zařazení ZUŠ Planá do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 9. 2001, č. j. 26 043/2001-21, jsou v současné době poskytovány žákům základy uměleckého vzdělávání v hudebním, tanečním a ve výtvarném oboru.

Vzdělávací programy vyučovaných oborů jsou realizovány v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení ZUŠ do sítě škol.

V inspekci dvou sledovaných oborech - v hudebním a ve výtvarném - probíhá výuka podle učebních plánů doporučených pro základní umělecké školy MŠMT: pro hudební obor (přípravné studium, I. a II. stupeň základního studia, rozšířené vyučování) pod č.j. 18 418/95-25, pro výtvarný obor (přípravné studium, I. a II. stupeň základního studia) pod č.j. 18 455/2002-22.

Obsah učiva v hudebním oboru se řídí dosud platnými učebními osnovami pro ZUŠ (dříve LŠU) z let 1980 – 1991 (č. j. 20 876/80-35, č. j. 11 393/81-35, 14 466/85-35, č. j. 12 988/82-35). Pro výuku ve výtvarném oboru rozpracovává vyučující do tematických plánů osnovy vzdělávacího programu č. j. 15 865/2000-22.

Ve škole je řádně vedena stanovená povinná dokumentace. Zápisy v třídních knihách, v katalogích o průběhu studia i v protokolech o postupových zkouškách průkazně zachycují průběh i výsledky vzdělávání žáků.

Výuka je v souladu s učebními dokumenty hudebního a výtvarného oboru.

Ředitelka školy průběžně sleduje vzdělávání a výchovu v předmětech vyučovaných oborů. Pedagogická rada využívá zpráv z předmětových komisí a hodnotí na svých jednáních kvalitu výsledků výuky v jednotlivých oborech a třídách. Na základě analýzy práce učitelů a dosahovaných výsledků jsou přijímána účinná opatření. Dále provádí ředitelka, na základě plánu kontrolní a hospitační činnosti, kontrolu rozvrhů hodin a třídní dokumentace vyučujících. Na jednáních předmětových komisí, kterých se účastní, sleduje plánování učiva žáků směrem k naplňování učebních osnov. Propojenost kontroly a plánování se promítá v zápisech z jednání pedagogické rady. Obsah a program čtvrtletních pedagogických rad je zakotven v plánu práce školy, všem učitelům je znám.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Rozvrhy hodin ve třídách vyučovaných oborů odpovídají reálné výuce, vyhovují hlediskům psychohygieny. Mezi jednotlivými výukovými hodinami jsou pravidelně zařazovány přestávky. V hudebním oboru jsou zejména u mladších žáků při hře na hudební nástroje také v průběhu výuky často prováděna relaxační cvičení. Ve výtvarném oboru je dbáno na pitný režim. Provozní řády odborných učeben, zejména ve výtvarném oboru, sledují bezpečnost žáků při výuce, stanovují pravidla pro používání učebních pomůcek.

Školní řád pro žáky, který je platný od 1. 9. 2003, je funkčně zpracován. Obsahuje základní povinnosti i práva žáků (v souladu s Úmluvou o právech dítěte).

Informační systém vůči rodičům a žákům je propracován. V průběhu roku jsou rodiče informováni o dění ve škole prostřednictvím žákovských knížek, nástěnných panelů ve vstupní hale budovy, na chodbách i ve třídách, dále plakátů nebo místního tisku. Umožňována je rovněž účast rodičů při výuce, zejména v hodinách hry na hudební nástroj.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech hudebního oboru:

Hra na klavír

Výuka byla sledována při hodinách žáků přípravného studia až 5. ročníku I. stupně základního studia. Při plánování učiva na I. pololetí vycházejí učitelky z požadavků osnov, stanovené výchovně-vzdělávací cíle zohledňují individuální schopnosti žáků. U některých žáků není dostatečná pozornost věnována elementární improvizaci.

Tři zkušené učitelky, které předmět vyučují, jsou plně odborně i pedagogicky způsobilé (dvě mají vysokoškolské vzdělání).

V jedné menší učebně i v koncertním sálku, ve kterých výuka probíhá, je vytvořeno esteticky podnětné prostředí. Ve třídě je možnost využívat pianino, v sálku křídlo. Oba nástroje jsou kvalitní, starší, velmi dobře udržované. Při výuce byl rovněž využíván metronom.

Od počátku hry na klavír učitelky vytvářely a upevňovaly u žáků správné nástrojové návyky, včetně sezení u klavíru a vědomého uvolňování paží. Upevňovaly rytmické cítění žáků, jejich vnímání metra při herních činnostech u klavíru i při čtyřruční hře s učitelkou. Učitelky podporovaly zejména sluchovou stránku ve spojení se hrou zpaměti. Dbaly, aby žáci vnímali charakter hraných písní a skladeb i jejich hudební frázování. Se žáky vytvářely vhodné hudební představy, dbaly na kvalitu jejich tónového vyjádření, i v souvislosti s italským hudebním názvoslovím. Žáci výborně reagovali na pokyny vyučujících. Společně analyzovali příčiny vyskytujících se chyb a pod nenásilným vedením učitelek přicházeli na to, co udělat k jejich odstranění. Všechny problémy byly v hodinách důsledně procvičeny, v průběhu výuky bylo několikrát zopakováno jejich správné řešení.

Žáci byli na výuku velmi dobře připraveni, při hře skladeb prokazovali danému ročníku odpovídající technikou i muzikální vyspělost. Někteří se mohli pochlubit svými úspěchy v klavírních soutěžích. Učitelky žáky při výuce průběžně motivovaly především herními činnostmi, dokonalými vzorovými ukázkami hry, doprovodem k písním, při čtyřruční hře se žáky i motivujícím výkladem. Přirozeně vedenou vstřícnou komunikací podněcovaly žáky k vyjádření vlastního názoru, k věcně správnému zdůvodnění řešených úkolů i k sebehodnocení. V průběhu výuky žáky často chválily, v závěru nechybělo celkové shrnutí úkolů a hodnocení. Ve sledované výuce vládla přívětivá tvůrčí atmosféra.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy žáků ve hře na klavír měly celkově velmi dobrou úroveň.

Hra na kytaru

Výuka byla sledována u žáků 1., 3. a 5. ročníku I. stupně základního studia, při individuální i skupinové výuce. Na základě analýzy individuálních schopností žáků jsou efektivně využívány učební plány, stanovovány cíle, kterých mají žáci v souladu s požadavky učebních osnov dosáhnout. Výuku zabezpečují dva kvalifikovaní učitelé. U jednoho z nich se pozitivně promítly do kvality výuky dlouholeté pedagogické zkušenosti a pravidelná účast na dalším vzdělávání.

Učebny, ve kterých výuka probíhá, jsou dostatečně prostorné pro individuální i skupinovou výuku. V esteticky působivém prostředí dobře vybavených a větraných tříd je dostatek kvalitních nástrojů i dalších potřebných učebních pomůcek včetně notového materiálu pro sólovou i komorní hru, využit byl také metronom.

Při sledované individuální i skupinové výuce učitelé nenásilným způsobem, adekvátním k věku žáků, trpělivě utvářeli a upevňovali správné návyky při začátcích hry na kytaru. Dbali na pocit volnosti obou paží, kontrolu před zrcadlem. Vhodně zařazovali relaxační cvičení. Kytarový repertoár odpovídal schopnostem žáků i požadavkům osnov pro sledované ročníky. Učitelé žákům látku věcně správně vysvětlovali, aktivizovali je k objasnění veškerých hudebně-teoretických pojmů a poznatků. Probírané skladby vzorově názorně předehrávali, často vytvářeli vhodný doprovod k písním i ke skladbám. Společně se žáky sledovali charakter hraných skladeb i písní. Podporovali jejich rytmické i harmonické cítění. Důraz byl kladen na sluchovou kontrolu kvality tónu a zvuku, na vyrovnaný rytmus a odpovídající tempo, na hru zpaměti i na souhru s učitelem či spolužákem. Od počátku výuky v hodinách učitelé dbali, aby žáci s plnou odpovědností přistupovali k plnění zadaných úkolů. Žáci dokázali v úvodu hodin sdělit, na jaké problémy se při samostatné domácí přípravě soustředili a jak se jim je dařilo zvládnout. Společně s učiteli analyzovali chyby, nacházeli jejich správné řešení. Učitelé vše se žáky procvičovali, společně také hodnotili výkon v hodině. Žáci byli

na vyučování velmi dobře připraveni. Ve sledovaných hodinách pracovali soustředěně a s chutí, pohotově reagovali na pokyny učitelů. Průběžná motivace žáků i častá pochvala každého jejich dílčího úspěchu podporovaly pozitivní a tvořivé klima výuky.

Vzdělávání a výchova žáků ve hře na kytaru měly vynikající úroveň.

Hra na dechové nástroje dřevěné (zobcovou a příčnou flétnu, klarinet, komorní hra)

Učitelky zpracovaly, většinou již pro celý školní rok, studijní plány žáků v třídních knihách a rámcový plán pro komorní hru. Stanovené cíle a obsah učiva korespondovaly s požadavky osnov. Sledovaná výuka vycházela, s přihlédnutím k individuálním předpokladům žáků, z úkolů stanovených těmito plány. Učitelky měly připraveny potřebné notové materiály, hudební nástroje, zajištěna byla i klavírní korepetice pro nácvik přednesové skladby.

Kvalifikace vyučujících byla vzhledem k odborné stránce výuky účinně uplatněna především při výuce hry na zobcové flétny, klarinet, převážně i ve hře na příčnou flétnu (jedna učitelka je absolventkou ZUŠ, nyní započala v konzervatoři studium hry na zobcovou flétnu). Všechny učitelky dostatečně využívají svých dovedností ve hře na hudební nástroje. Flétnistka je členkou symfonického orchestru. U hry na zobcové flétny se z odborného hlediska a také v přístupech k metodice výuky kladně projevilo další vzdělávání. Pedagogická zkušenost se v motivaci, komunikaci a hodnocení žáků nejefektivněji projevila při výuce hry na klarinet, zobcovou flétnu, s dílčími nedostatky u hry na příčnou flétnu.

Učebny jsou z prostorového i akustického hlediska vhodné pro individuální a skupinovou výuku menšího počtu žáků. Dostatečné větrání bylo většinou zajištěno. Vybavení učeben odpovídá potřebám výuky v dechovém oddělení (notové stojany, zrcadlo, potřebný nábytek). Žákům jsou při výuce k dispozici hudební nástroje, někteří z nich mají školní nástroje zapůjčeny. V učebnách jsou pianina, případně keyboard pro hudební doprovod žáků (piano bylo využíváno nejvíce v jedné ze tříd při výuce hry na zobcové flétny). Učitelé a žáci mají dostatek notové literatury, výběr materiálů umožňuje plnění osnov dle individuálních vzdělávacích plánů žáků. V rámci možností starší budovy je dbáno na estetickou stránku prostředí učeben, která je jedním z podpůrných výchovných činitelů.

Výuka je v souladu s učebními plány organizována jako individuální nebo společná výuka dvou žáků ve skupině (zobcové flétny). Některým žákům byla vyučovací hodina vhodně rozdělena na dvě kratší jednotky týdně. Žáci si osvojují převážně správné dechové, hmatové návyky, přiměřeně možností je rozvíjena prstová technika, kvalita tónu. Pouze ve výuce hry na příčnou flétnu nebyl metodický postup u mladší žákyně zcela přiměřený a účinný (propojení dechové funkce a uvolněného nátisku při hře tónů ve vysoké poloze nástroje). Látka byla v hodinách dostatečně podrobně procvičována a dle potřeby vícekrát opakována. Žáci získávali většinou dostatečné představy o zadaném úkolu, byli vedeni k zásadám efektivního domácího cvičení na nástroj. Jako ne zcela přiměřené bylo prvotní uložení nové látky s jen převážně slovním komentářem učitelky.

V hodinách jsou žáci neustále hodnoceni a povzbuzováni, získávají okamžitou, jasně formulovanou zpětnou vazbu o úrovni své hry. Jsou vedeni ke hře ve správném tempu, rytmu, k pozornosti při čtení not a k omezování chyb. Výraznou podporou je názorný příklad hry učitelek. Časté zařazování písní, přednesových skladeb, hra v duetu, za doprovodu klavíru a v komorním souboru zajišťují dostatečné a hodnotné hudební podněty pro celkový muzikální vývoj žáků. Poměrně málo jsou plánovány a zařazovány soudobé dětské skladby pro zobcové flétny. Méně pozornosti je věnováno hře z paměti. Vytvářená atmosféra důvěry s respektováním osobnosti žáka, vstřícná a motivačně účinná komunikace, častá podpora pochvalou výrazně omezují případné stresující momenty výuky a vytvářejí velmi příznivé podmínky pro rozvoj dovedností, motivují zájem žáků o hru na nástroj. V komorní hře zobcových fléten byly dále rozvíjeny schopnosti pohotového čtení not, společné souhry spolu

s poznáváním starší hudební literatury. Motivací byl i cíl veřejného vystoupení, případně účast v soutěži ZUŠ v komorní hře.

Výuka hry na dechové nástroje dřevěné a komorní hra mají velmi dobrou úroveň.

Hra na trubku, dechový soubor

Studijní plány žáků v třídní knize měly svojí nekonkrétností ve stanovení cílů a studijní látky spíše pouze formální význam. Připraveny byly kopírované studijní materiály z různých škol a z výběrů etud pro trubku, aniž by však bylo, především ze studijních plánů, zřejmé jejich logické uspořádání ve vztahu k individuálním potřebám žáků. Pro hru začínajícího dechového souboru s omezeným nástrojovým obsazením byly k dispozici vhodné snadné skladbičky.

Ve výuce hry na trubku byly zaznamenány nedostatky vyplývající z neúplné odborné a pedagogické kvalifikace učitele (nyní již déle v důchodovém věku). Z odborného hlediska se jedná zejména o zastaralé přístupy k pojetí a metodice výuky. Z pedagogické stránky jsou málo účinné uplatňované stereotypy při motivaci a komunikaci se žáky. Výuka probíhá v menší učebně, která je pro individuální výuku vyhovující, nevhodná pro souborovou hru. Vybavení školy dechovými nástroji je dostatečné, včetně nástrojů pro souborovou hru (tenor, baryton, tuba, bicí souprava) – škola měla dříve dechový orchestr. Výběr notových materiálů zajišťuje podmínky pro výuku v rámci požadavků osnov.

Postup výuky se opírá o zadávání sice dostatečného výběru různých cvičení a etud, aniž by však na podkladě potřebné nátiskové, hmatové, intonační a tónové průpravy směřoval k jejich úspěšnému zvládnutí. Není využíván systém cvičení retní vazby. Ani hra stupnic, na kterou je kladen zásadní důraz, není bez využití různých rytmů a artikulací uplatňována efektivně. Cvičení jsou hrána v pomalejších tempech, po částech, učitel se snaží klepáním udržovat pravidelné tempo. Dbá na správné rytmické rozdělení. Zadávána jsou však další cvičení, aniž by předchozí byla dostatečně zvládnuta. Metodou je přehrávání, ne systematický nácvik. Procvičení starších ani nově zadaných cvičení a etud ve škole není postačující. Učitel navíc nemá možnost alespoň obtížnější pasáže na nástroj žákům zahrát (např. na baryton). Žáci nemají potřebnou nástrojovou přípravu podloženou odpovídajícím domácím cvičením, aby dosáhli schopnosti zahrát látku plynule, technicky a hudebně správně. Projevuje se určitá komunikační bariéra mezi učitelem a žáky a málo motivující atmosféra výuky.

Správným záměrem bylo utvoření alespoň menšího dechového souboru. Výběr velmi snadných notových materiálů v zásadě odpovídá možnostem žáků. I zde se však ukázala celkově nízká úroveň jejich nástrojové průpravy, která zatím umožňuje jen postupný nácvik velmi krátkých a co nejjednodušších instruktivních skladbiček.

Výuka hry na trubku a hra v dechovém souboru mají vyhovující úroveň.

Hudební nauka

Výuka byla sledována ve 2. a ve 3. ročníku I. stupně základního studia. Pro výuku v jednotlivých ročnících učitel rozpracoval učivo do tematických plánů, stanovil cíle na jednotlivé měsíce včetně využití učebních pomůcek. Odborně i pedagogicky způsobilý učitel s hráčskou praxí v symfonickém orchestru využil při výuce klavír ke kvalitnímu doprovodu písní, zpěvníky, tabuli s notovou osnovou a notové sešity žáků. Pro výuku hudební nauky byla vybudována odborná učebna. Je vybavena vhodnými lavicemi, na kterých mají žáci nakresleny dvě notové osnovy. Pozitivem jsou pomocné nástěnné panely s teoretickými přehledy učiva, které mají žáci neustále před očima a mohou je při výuce průběžně využívat.

Na počátku sledované výuky byl učitelem nastíněn program hodiny. Úvodnímu zpěvu nahodile vybraných písní za výborného klavírního doprovodu učitele nepředcházelo žádné cílené rozezpívání. Žáci nebyli vedeni k rytmické podpoře zpěvu, k precizaci rytmu

zpívaných písní. Učitel žáky motivoval vlastním příkladem. Nově probírané teoretické učivo žákům věcně správně vysvětloval, se žáky na příkladech teoreticky procvičoval. Ve frontálně vedené výuce s aktivizací žáků vyučující věnoval málo času na praktické hudební procvičení teoretického učiva (interval, akordy). Menší pozornost věnoval správnému zápisu žáků do sešitů, i když veškeré probírané učivo bylo napsáno na tabuli. Žáci vykazovali dobré teoretické znalosti, při výuce pracovali soustředěně a se zájmem řešili zadané úkoly. Komunikace učitele se žáky byla založená na vzájemné důvěře. V závěru hodin učitel se žáky zopakoval probrané učivo, chybělo zde závěrečné zhodnocení. Zpěv písní dle přání žáků podpořil pozitivní atmosféru výuky.

Vzdělávání a výchova žáků v hudební nauce měly dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech výtvarného oboru:

Plošná a prostorová tvorba

V rámci inspekce byla hospitována výuka u dvou skupin žáků I. stupně základního studia. Výuka ve výtvarném oboru je organizována v souladu s učebními dokumenty pro ZUŠ č. j. 18 455/2002-22. Stručně sestavené tematické plány na I. pololetí školního roku jsou rozpracovány do jednotlivých měsíců. Náměty a techniky jsou vždy voleny na základě aktuální úrovně a zkušeností žáků daného věku, požadavky osnov jsou plněny. Výuku výtvarného oboru zajišťuje odborně a pedagogicky způsobilá učitelka.

Prostorové podmínky i vybavení pomůckami a materiálem pro potřeby výuky jsou dobré. V učebně výtvarného oboru je starší školní nábytek včetně žákovských židlí a stolů s nastavitelnou výškou. Nechybí ani zázemí pro vyučující a prostory pro úschovu a archivaci prací žáků. Nově je škola vybavena keramickou pecí. Nedostatečné je vybavení odbornou pedagogickou a výtvarnou literaturou. Prostředí učebny, která je vyzdobena plošnými i prostorovými pracemi žáků, je esteticky podnětné. Žákovské práce zdobí také chodby i učebny školy. Ve sledované výuce byly vytvářeny příznivé podmínky pro dodržování psychohygienických zásad.

Výuka se vyznačovala pečlivou přípravou a invencí vyučující. Zvolené metody a formy výuky byly velmi dobře voleny. Podněcovaly u žáků rozvoj jejich fantazie a tvořivosti a zároveň také respektovaly věkovou rozlišnost žáků třídy (vzhledem ke složitému dojíždění většiny žáků jsou v jedné skupině žáci z několika ročníků). Následné výtvarné aktivity vycházely z bezprostředního prožívání a vnímání čteného a převyprávěného textu. Obsah pohádky byl zpracováván kombinovanou technikou. Žáci pracovali samostatně, soustředěně a dle vlastních výtvarných schopností. V průběhu sledované výuky se vyučující věnovala každému z žáků samostatně. V kratičkých individuálních rozhovorech v průběhu hodiny byli žáci povzbuzováni, chváleni a zároveň cíleně vedeni k rozpoznání nedostatků své práce a jejich nápravě. Příkladná byla ve sledovaných hodinách úvodní i průběžná motivace, která pozitivně ovlivnila spontaneitu a uvolnila fantazii a představivost žáků. K motivačním faktorům patřilo i zaujatí učitelky pro vyučovaný předmět. Bylo patrné, že vyučující zná dobře své žáky, dokáže jim vyjít vstříc a ví, jak je zaujmout. Žáci se k ní obraceli s důvěrou, z výtvarné činnosti měli radost.

Vyučující dokázala klidným a laskavým přístupem vnést do věkově nesourodého dětského kolektivu řád a zároveň příjemnou atmosféru pohody.

Výtvarné práce jsou prezentovány na všech akcích hudebního oboru a v prostorách radnice.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve výtvarném oboru je hodnocen jako velmi dobrý.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Výsledky vzdělávání žáků v hudebním oboru zjišťuje škola pravidelně na základě požadavků osnov prostřednictvím komisionálních postupových a závěrečných zkoušek i veřejných vystoupení absolventů. Z předložených protokolů o postupových a absolventských zkouškách žáků z hlavního oboru (hra na nástroj) vyplývá, že požadavky učebních osnov jsou plněny. Postupovým komisionálním zkouškám předchází hodnocení žáků jednotlivých tříd v průběhu školního roku v rámci třídních předehrávek. Motivací pro žáky je možnost předvést výsledky své práce na interních a veřejných koncertech spojených s výstavou žakovských výtvarných prací. Všechny akce žáků i učitelů ředitelka sleduje a spolu s učiteli vyhodnocuje jejich výsledky při jednáních předmětových komisí i pedagogické rady. Na základě provedené analýzy jsou přijímána účinná opatření, často při úzké spolupráci učitelů s rodiči žáků. Při hospitační činnosti se ředitelka zaměřuje také na sledování metod a forem práce s problémovými žáky. U vynikajících žáků sleduje zejména kvalitu jejich přípravy na soutěže či k talentovým zkouškám. Pro širší srovnávání výsledků práce školy v rámci regionu slouží ředitelce jednání krajské umělecké rady, ve které má funkci okresní koordinátorky, zejména pro oddělení dechových nástrojů.

Nejlepší žáci, soubory i kolektivy se pravidelně účastní hudebních i výtvarných soutěží. V posledních třech letech byli úspěšní např. žáci dechového oddělení (v soutěži žáků ZUŠ vypisované MŠMT byli oceněni čtyři žáci v krajském kole – 1. cena ve hře na klarinet, 3. cena ve hře na příčnou flétnu, 2x 3. cena ve hře na zobcovou flétnu), žáci pěveckého oddělení (tři ocenění v krajském kole), žáci klavírního, smyčcového a kytarového oddělení (v krajském kole žáci získali 1x 2. cenu a 2x 3. cenu) i soubory v komorní hře (dva soubory oceněny v krajském kole). Výtvarný obor pravidelně obesílá výtvarné soutěže, např. Podmořský svět očima dětí (zde získaly dětské keramické práce 1. a 2. ceny, práce ztvárněné formou malby 2. místo a formou plakátu 2x 2. místo), soutěže žáků ZUŠ vyhlašovaných MŠMT a další. Vloni získali žáci ve třech výtvarných soutěžích celkem 1x 1. místo a 1x 3. místo.

Významná je úspěšnost absolventů školy při talentových zkouškách na další typ střední či vyšší odborné školy s uměleckým i vysoké školy s pedagogickým zaměřením. V posledních třech letech byli ke studiu na konzervatoř přijati dva žáci (hlavní obor zpěv a hra na klarinet – Konzervatoř Plzeň a Konzervatoř České Budějovice), ke studiu hudební výchovy na Pedagogickou fakultu v Ústí nad Labem jeden žák. Dva žáci výtvarného oboru byli přijati na střední umělecko-průmyslové školy.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v předmětech hudebního a výtvarného oboru je celkově velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad zřizovací listiny s rozhodnutím o zařazení ZUŠ do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení

Zřizovací listina Základní umělecké školy, Planá, Dukelských hrdinů 85, vydaná Plzeňským krajem poskytuje potřebné údaje, které jsou v souladu s údaji uvedenými MŠMT v rozhodnutí o zařazení Základní umělecké školy, Planá, Dukelských hrdinů 85 do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Prezentace školy na veřejnosti

Škola se kromě výše uvedených koncertů, výstav a soutěží pravidelně prezentuje na veřejnosti. Organizuje cca 36 koncertů a výstav ve školním roce. Úspěšně spolupracuje

s městským úřadem, s mateřskými i základními školami ve městě, s ostatními ZUŠ v okrese Tachov.

ZUŠ Planou neprezentují na veřejnosti jen žáci, ale také učitelé. Jejich působení v rámci vystoupení žáků, na samostatných koncertech učitelů nebo při samostatné výstavní činnosti, dále v profesionálních symfonických orchestrech i v amatérských hudebních souborech nebo při vedení chrámového sboru se pozitivně promítá do kvality vyučování žáků. Významnou součástí výchovy a vzdělávání je velký zájem a účast na dalším vzdělávání učitelů. Získané poznatky učitelů se pozitivně promítly do kvality vzdělávání žáků.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina Základní umělecké školy, Planá, Dukelských hrdinů 85 s účinností od 1. 9. 2001, č. j. 518/01 ze dne 31. 8. 2001
2. Rozhodnutí MŠMT o zařazení Základní umělecké školy, Planá, Dukelských hrdinů 85 do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 8. 10. 2001 s účinností od 1. 9. 2001, č. j. 26 043/2001-21
3. Statistický Výkaz o základní umělecké škole Škol (MŠMT) V 24-01 podle stavu k 15. 10. 2002, Příloha k výkazu o základní umělecké škole Škol (MŠMT) V 24-01 podle stavu k 15. 10. 2002
4. Inspekční dokumentace - Tabulka o zaměstnancích školy – učitelé
5. Školní řád s platností od 1. září 2003, Organizační řád s platností od 1. září 2003, schválené pedagogickou radou dne 25. srpna 2003
6. Výroční zpráva o činnosti školy – školní rok 2002/2003 – schválena pedagogickou radou dne 28. září 2003
7. Plán kontrolní a hospitační činnosti – školní rok 2002/2003 a školní rok 2003/2004
8. Plán práce školy– školní rok 2003/2004 – schválen pedagogickou radou dne 25. srpna 2003
9. Plán práce tří předmětových komisí na školní rok 2003/2004
10. Záписy z jednání pedagogických rad a předmětových komisí ve školním roce 2002/2003 a 2003/2004
11. Hospitační záznamy ředitelky školy ve školním roce 2002/2003
12. Hospitační záznamy přítomných inspektorů ze sledované výuky v hudebním a ve výtvarném oboru
13. Katalogy o průběhu studia žáků hudebního a výtvarného oboru
14. Třídní knihy pro individuální, skupinovou a kolektivní výuku v hudebním a ve výtvarném oboru pro školní rok 2003/2004
15. Protokoly o přijímání žáků a komisionálních zkouškách za školní rok 2002/2003
16. Výkazy žáků a vyučovaných hodin ve školním roce 2003/2004

ZÁVĚR

Celkově kvalitní personální zajištění výuky odborně i pedagogicky způsobilými učiteli ve sledovaných předmětech hudebního i výtvarného oboru je garantem pro efektivní výuku žáků v ZUŠ Planá. Častá účast pedagogů na akcích dalšího vzdělávání i jejich aktivní umělecké činnosti se pozitivně promítají do průběhu i výsledků vzdělávání žáků.

Plánování v oblasti materiálně-technické podpory výuky je součástí plánu práce školy. V realizovaných opravách a úpravách budovy v Plané se pozitivně odráží velmi dobrá spolupráce s městem Planá. Ředitelka při kontrolní činnosti sleduje uplatnění a využívání učebních pomůcek při výuce. Materiální zabezpečení výuky v hudebním i ve výtvarném oboru má celkově velmi dobrou úroveň.

Učivo žáků je promyšleně plánováno, většinou na jednotlivá pololetí školního roku. Učitelé zohledňují individuální schopnosti žáků, volí adekvátní metody a formy práce, často s využitím znalostí získaných dalším vzděláváním. K důležitým složkám výuky patří motivace především vlastním uměleckým příkladem učitelů. Žáci hudebního oboru mají možnost uplatnit získané nástrojové dovednosti v komorní a souborové hře. Ve výtvarném oboru motivace žáků učitelkou pozitivně ovlivňuje jejich spontaneitu a uvolňuje fantazii a představitivost. Hodnocení průběhu vzdělávání a výchovy v předmětech hudebního a výtvarného oboru má celkově velmi dobrou úroveň.

Od poslední inspekce došlo ke zkvalitnění materiálně-technických podmínek pro výuku zejména vybudováním dobrého zázemí pro výtvarný obor, opravou některých tříd hudebního oboru i vytvořením podmínek pro činnost tanečního oboru.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko ČŠI – Plzeňský inspektorát

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu:	Marie Kučerová	Marie Kučerová v. r.
Členové týmu:	Mgr. Jindřich Bešťák	Jindřich Bešťák v. r.
	Mgr. Lenka Rusnoková	L. Rusnoková v. r.

Další zaměstnanci ČŠI: Helena Míšková, Martina Šimlová

V Plzni dne 3. listopadu 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 7. listopadu 2003

Razítko ZUŠ Planá

Ředitelka školy

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Marie Kuzmiaková

Kuzmiaková v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Plzeňský inspektorát, Částkova 78, 360 000 Plzeň. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnoticí stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Plzeňský kraj, Škroupova 18, 301 00 Plzeň	27. listopadu 2003	d4-1485/2003-4019

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány